

29.06.1946 – השבת השחורה

ב- 29 ביוני 1946, בוקר יום שבת, פתחו הבריטים במבצע מקיף נגד היישוב היהודי וה'הגנה'. המבצע כונה "מבצע אגאתה", אך בפני היהודים נודע בשם "השבת השחורה".

המבצע נערך שנים-עשר יום לאחר 'ליל-הגשרים', והיווה שיא בהסלמה של מבצעי 'תנועת המרי העברי' כנגד הבריטים. בעקבות מבצע "ליל הגשרים" החליטו הבריטים באופן חפוז על מבצע נגד היישוב היהודי, ולכן לא היה מודיעין מקדים על מבצע זה בקרב המחותרות.

המבצע כוון כנגד ההנהגה הפוליטית והצבאית של היישוב המאורגן. מטרתו היו פגיעה בתשתית האנושית והאירגונית של הפלמ"ח. הבריטים עשו זאת באמצעות לכידת לוחמיו, תפיסת נשק, פגיעה במערכת הלוגיסטית, מאסר חברי מטה אירגון ה'הגנה' שהפעיל את הפלמ"ח ופגיעה בהנהגה הפוליטית הנבחרת של היישוב.

במהלך "השבת השחורה" נאסרו רבים ממנהיגי הסוכנות-היהודית והוועד הלאומי, ונכלאו בלטרון. בנוסף לכך, נעצרו כ- 2,700 איש, רובם חברי ההתיישבות העובדת. תחילה הובאו העצורים באורח זמני לבתי המעצר בעתלית ובלטרון. לאחר יומיים-שלושה הועברו מרבית העצורים לארבעה מחנות מעצר שהוקמו ברפיח.

אחדים ממפקדי הפלמ"ח שנאסרו הצליחו לחמוק ממחנות המעצר ולשוב לתפקידם. הבכיר מקרב המפקדים שנעצרו היה יצחק רבין, סגן מפקד הגדוד הראשון. לאחר השבת השחורה, הפלמ"ח קיים פעולות תגובה כנגד הבריטים.

